

SİRKÜLER 2019/46: 7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun Uygulama Yönetmeliğinde Turizm Payı Tahsil Edilecek İşletmeler ile Bu İşletmelerin Turizm Payı Ödenecek Gelirlerine Dair Düzenlemeler Yapıldı

15 Temmuz 2019 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7183 Sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunla Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmuş ve Ajansın kuruluş amaçlarının gerçekleştirilmesi ve faaliyetlerin finansmanında kullanılmak üzere bazı turistik tesislerin net satış gelirleri üzerinden ödenmek üzere **turizm payı** alınması hükmüne bağlanmıştır. Kanunda Turizm Payı Ödenmesine ilişkin yapılan düzenlemeler konusunda daha önce 2019/34 sayılı sirkülerimizle bilgi verilmiştir. 26.10.2019 tarihli Resmi Gazetede **Türkiye Turizm Tanıtım Ve Geliştirme Ajansının Bütçesinin Hazırlanması, Uygulanması, Harcamaların Yapılması Ve Muhasebeleştirilmesi İle Turizm Payının Alınmasına İlişkin Yönetmelik** yayınlanmış olup, yönetmelikte diğer hususların yanında turizm payı tahsil edilecek işletmeler ile bu işletmelerin turizm payı ödenecek gelirlerine dair düzenlemeler yapılmıştır. Yönetmeliğin turizm payı tahsil edilecek işletmeler ile bu işletmelerin turizm payı ödenecek gelirlerine dair düzenlemeleri aşağıda özetlenmiştir.

1- Turizm Payı Ödemesine Esas Net Satışlar

7183 Sayılı Kanun'un 6. Maddesine göre, Turizm Payı, maddede belirtilen ticari işletmelerin yatırımcısı veya işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden alınacaktır. Yönetmelikte Turizm Payı ödemesine esas Net Satış; *turizm payı ödeme yükümlülüğü bulunanların bu payın hesabında dikkate alınacak işletmelerindeki esas faaliyetleri çerçevesinde satılan mal ya da hizmetler karşılığında aldıkları veya tahakkuk ettirdikleri toplam değerler ile bunlarla ilgili sübvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları gibi hasılat kalemlerine ait değerler toplamından, satış iskontoları ve iadeleri ile bu satışlar ile ilgili diğer indirimlerin (ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan olumsuz kur farkları gibi) düşülmesi sonucu bulunan tutar* olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma göre turizm payı ödemesine tabi işletmede;

- **Turizm payı ödemesine esas faaliyetlerden elde edilen gelirler üzerinden turizm payı ödenecek** olup, esas faaliyet dışındaki faaliyetlerden elde edilen gelirler üzerinden turizm payı ödenmeyeceği anlaşılmaktadır.
- Turizm payı, beyan dönemi içinde **satılan mal ya da hizmetler karşılığında** aşağıdaki şekilde hesaplanan tutarlar üzerinden ödenecektir;
 - **Alınan veya tahakkuk ettirilen değerler:** Bu ifade Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinin Yurtiçi ve Yurt Dışı Satışların kaydedildiği **600 ve 601 hesaplara** ilişkin tanımı ile aynı olup, bu hesaplara ilgili dönemlerde kaydedilen/kaydedilmesi gereken tutarların dikkate alınması gerekir.
 - **Sübvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları gibi hasılat kalemlerine ait değerler toplamı:** Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinin 602 Diğer Gelirler Hesabı açıklamasına göre, İşletmenin korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan işletmenin faaliyet hasılatındaki düşüklüğü veya faaliyet zararını gidermek için, sermaye katkısı niteliğinde

olmayan, mali yardımlar (sübvansiyonlar), devletin bazı malları vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (vergi iadeleri) ve satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme primi vb. hasılat kalemleri bu hesapta izlenir. Buna göre, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği uyarınca **602 Diğer Gelirler Hesabına kaydedilen tutarlar turizm payı ödemesinde satış tutarı olarak dikkate alınacaktır.** Satış tarihinden sonra geç ödemeler dolayısıyla ortaya çıkan vade farkları ise bu hesaba kaydedilmeyecek olup bu tutarlar üzerinden turizm payı da ödenmeyecektir.

- **İhracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları:** Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 646 Kambiyo Karları Hesabı tanımına göre, ihracat satışlarına ait kur farkları 646 hesaba değil, "601- Yurt Dışı Satışlar" hesabına kaydedilecektir. Yönetmelikte de bu tanım dikkate alınmış olup, ihracat satışlarına ait kur farkları üzerinden turizm payı ödenecektir. Olumsuz kur farkları ise hesaplamada satış tutarından düşülecektir.
- **Satış İskontoları:** Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 611- Satış İskontoları hesabı açıklamasına göre, satışla ilgili faturanın düzenlenip satışın gerçekleşmesinden sonra yapılan her türlü kasa ve miktar iskontoları bu hesapta yer almaktadır. Kasa iskontosu, kredili satışlarda alıcının mal bedelini vadesinden önce ödemesi dolayısıyla, bu peşin ödeme karşılığında alıcıya belirli oranlarda indirim yapılmasıdır. Miktar iskontosu ise alıcının belli tutarlar üzerinde alışlarda bulunarak satıcının mal sürümüne katkıda bulunmasından dolayı kendisine belli oran ya da tutarlarda yapılan indirimdir. Dönem içinde ortaya çıkan **bu iskontolar turizm payı ödemesinde satış tutarından düşülecektir.**
- **Satış İadeleri:** Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 610- Satıştan İadeler Hesabı açıklamasına göre, satılan malların iade edilen bölümünün fatura tutarlarını kapsamaktadır. Dönem içinde ortaya çıkan bu iadeler turizm payı ödemesinde satış tutarından düşülecektir.
- **Diğer İndirimler:** Muhasebe Sistemi Genel Uygulama Tebliği 612- Diğer İndirimler Hesabı açıklamasına göre, satıcı tarafından, alıcı hesabına, malın sevki sırasında ödenen giderleri ifade eden ve satılan mallara ait olan sevk giderleri, satılan malların hatalı ve noksan olması ya da taşıma sırasında hasara uğramış olması nedeniyle, yapılması zorunlu indirimler ile satış vergileri, fonlar (KDV hariç) ve benzerleri bu kalemde gösterilmektedir. Dönem içinde ortaya çıkan bu indirimler **turizm payı ödemesinde satış tutarından düşülecektir.**

2- Turizm Payı Ödemesine Esas Kira Geliri

7183 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi kapsamında kalan işletmelerin işletmecisi tarafından üçüncü kişilere **kiraya verilen alt ünitelerden elde edilen kira geliri üzerinden** de turizm payı ödenecektir.

3- Turizm Payı Tahsil Edilecek İşletmeler

Yönetmeliğe göre, Turizm Payı aşağıdaki işletmelerin yatırımcısı veya işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri **net satış ve kira gelirleri üzerinden ödenecektir.**

3.1- Bileşik Tesisler Ve Konaklama Tesisleri

Turizm payı; bileşik tesisler ile konaklama tesislerinin işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu ticari işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden **binde yedi buçuk oranında** ödenecektir.

Bileşik tesisler; Bakanlık tarafından düzenlenen kısmi turizm işletmesi veya turizm işletmesi belgesiyle faaliyette bulunan turizm kentleri, turizm kompleksleri ve tatil merkezlerini kapsamaktadır.

Konaklama tesisleri; Bakanlık tarafından düzenlenen kısmi turizm işletmesi veya turizm işletmesi belgesiyle ya da ilgili kurum veya kuruluş tarafından düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatıyla faaliyet gösteren oteller, tatil köyleri, butik oteller, konaklama içeren özel tesisler, moteller, hosteller, pansiyonlar, apart otelleri ve konaklama içeren kırsal turizm tesisleri ile kampingleri kapsamaktadır.

Kış, termal, sağlık, kırsal ve nitelikli spor turizmi gibi Bakanlık tarafından teşvik edilmesi uygun görülen turizm türlerinde faaliyet gösteren aşağıdaki konaklama tesisleri faaliyetleri üzerinden tahsil edilecek turizm payı **yüzde elli indirimli olarak uygulanacaktır.** İndirim uygulanacak tesislerin Bakanlıktan tahsisli olup olmadığına bakılmaz.

- a) Kış turizmine yönelik faaliyet gösteren konaklama tesisleri, yan üniteleri ve mekanik tesis işletmelerinin,
- b) İlgili kamu kurum ve kuruluşundan termal olduğuna dair uygunluk yazısı verilen konaklamalı termal tesis işletmelerinin,
- c) Bünyesinde Sağlık Bakanlığı tarafından tanımlanan ve bu Bakanlıkça uygunluk yazısı verilen sağlık merkezi ile konaklama tesisi bulunan sağlıklı yaşam tesis işletmelerinde sadece konaklama tesisi işletmelerinin,
- ç) Konaklama içeren kırsal turizm tesisleri (dağ evi, köy evi, çiftlik evi, yayla evi ve oberj) ve kamping işletmelerinin,
- d) 21/7/2006 tarihli ve 26235 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelikte tanımlanan nitelikli spor turizmi tesisi işletmelerinin.

Kamu idareleri tarafından işletilen konaklama tesisleri ile kış turizmine yönelik faaliyet gösteren ve kamu idareleri tarafından işletilen mekanik tesis işletmelerinden turizm payı alınmayacaktır.

3.2- Bakanlıktan Belgeli Yeme-İçme Ve Eğlence Tesisleri

Turizm payı; Bakanlıktan belgeli yeme-içme ve eğlence tesislerinin işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu ticari işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden **binde yedi buçuk** oranında alınacaktır.

Bu kapsamda, Bakanlıktan kısmi turizm işletmesi belgesi ve turizm işletmesi belgesi alan müstakil 1. ve 2. sınıf ve lüks lokantalar, özel yeme-içme tesisleri, gastronomi tesisleri, müstakil eğlence yerleri, bar, kafeterya, eğlence merkezleri ve gününbirlik tesis işletmelerinden turizm payı tahsil edilecektir.

3.3- Deniz Turizmi Tesisleri Ve Deniz Turizmi Araçları

Turizm payı; deniz turizmi tesisleri ile Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçlarının işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu ticari işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden **binde yedi buçuk** oranında alınacaktır.

Deniz turizmi araçları; Bakanlıktan deniz turizmi araçları turizm işletmesi belgesi alan gerçek ve tüzel kişilere ait ticari yatlar, kruvaziyer gemiler, gününbirlik gezi tekneleri, dalabilir deniz turizmi araçları, yüzer deniz turizmi araçları, özel deniz turizmi araçları, turizm amaçlı su altı ve su üstü faaliyet araçları ile diğer deniz turizmi araçlarını kapsamaktadır.

Bakanlıktan turizm işletmesi belgesi almak suretiyle sahip oldukları veya kiraladıkları deniz turizmi araçlarını, gezi, spor, turizm ve eğlence amacıyla işletenlerden turizm payı tahsil edilir.

Gerçek ve tüzel kişilere ait özel yatlar da dâhil deniz turizmi araçlarına güvenli bağlama, karaya çekme, bakım, onarım hizmetleri, yolculara yeme, içme, dinlenme gibi hizmetleri sunan kruvaziyer gemi limanı, yat limanı, çekek yeri, rıhtım ve iskele gibi deniz turizm tesislerinden turizm payı tahsil edilir.

3.4- Seyahat Acentaları

Turizm payı; seyahat acentalarının işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu ticari işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden **on binde yedi buçuk** oranında alınacaktır. Türkiye’de faaliyet gösteren başka bir seyahat acentasının ürününün satışına aracılık eden ve komisyon karşılığında faaliyet gösteren seyahat acentaları için elde ettikleri komisyon, turizm payının hesabında net satış olarak esas alınır. Charter (tarifersiz) uçuşlar hariç, münferit uçak bileti satışları turizm payının hesabına dâhil edilmez.

Seyahat acentaları; 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununda tanımlanan, kâr amacı ile turistlere turizm ile ilgili bilgiler vermeye, paket turları ve turları oluşturmaya, turizm amaçlı konaklama, ulaştırma, gezi, spor ve eğlence hizmetlerini görmeye yetkili olan, oluşturduğu ürünü kendi veya diğer seyahat acentaları vasıtası ile pazarlayabilen ticarî kuruluşlardır.

1618 sayılı Kanuna göre Bakanlık tarafından verilen işletme belgesi ile faaliyet gösteren seyahat acentalarından turizm payı alınır.

3.5- Havayolu İşletmeleri

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden alınan işletme ruhsatı ile taşımacılık faaliyetlerinde bulunan havayolu işletmelerinin (balon, hava taksi gibi işletmeler dahil) işletmecisi olan gerçek veya tüzel kişilerin bu ticari işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden **on binde yedi buçuk** oranında turizm payı alınacaktır.

Turizm payının hesabında sadece ticari yolcu taşımacılığı faaliyetleri esas alınır, yük taşımacılığı faaliyeti dikkate alınmaz.

3.6- Havalimanı Ve Terminal İşletmeleri

Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere **havalimanı ve terminal işletmelerinin işletmecisi** olan gerçek veya tüzel kişilerin bu ticari işletmelerdeki faaliyetleri sonucunda elde ettikleri net satış ve kira gelirlerinin toplamı üzerinden **binde iki oranında** turizm payı alınır.

Havalimanı işletmeleri; havaalanı işletiminden sorumlu olan ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından ruhsatlandırılan kuruluşları kapsar.

Terminal işletmeleri; Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilerek sonradan gerçek veya tüzel kişilere kiraya verilmek suretiyle işlettirilen ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından ruhsatlandırılan terminal işletmelerini kapsar.

Havalimanı veya terminal işletmelerinin kısmen veya tamamen alt kiracılar aracılığıyla faaliyet göstermesi durumunda turizm payı, havalimanı veya terminal işletmecisinin elde ettiği ciro ve/veya kira geliri üzerinden alınır.